

Bilagan 2021

* Svärm-
dammsugare
* Sälja honung
* Pollen

BILD: MIKAEL LAGERMAN

Innehåll

19

4

21

12

9

- 4 **BIPOLLENSTUDIE** – konkurrens om mat?
- 7 **BIODLARBEKYMNER** – en bitillsyningsman intervjuas
- 9 **SVÄRMHÄMTARE** – för kniviga fall
- 12 **HALMKUPANS TID** – något för oss i dag?
- 14 **ÅRET SOM GICK** – en sammanfattning
- 19 **ATT SÄLJA HONUNG** – erfarenheter under begränsningar
- 21 **HONUNGSBEDÖMNING** – första året med de nya reglerna
- 22 **NOTISER** – smått som stort

Välkomna!

VINTERN HAR GÅTT och våren är här. Ännu går året i osäkerhetens tecken. Både i fråga om överlevnadsgraden av våra bisamhällen och i frågan om när vi människor kommer att kunna träffas igen. Tills den dagen kommer hoppas jag att *Bilagan* kan fylla ut tomrummet och inspirera till en hoppfull fortsättning.

Förra året var ett bra år vad gäller övervintring och honungskörd men försäljningskanalerna för honungen har varit begränsade. Här kan du läsa om två positiva erfarenheter som båda visar att det går att lita på att folk betalar.

Tillsammans i föreningen flödar kreativiteten, och genom våra möten bidrar vi till att sprida samlade erfarenheter. Läs bara om Conny Olssons fiffiga svärmdamsugare för att samla in de förrymda samhällen som har gömt sig på speciellt kniviga ställen.

Och hur är det med våra tambins tendens att mota bort vildbin? Mikael Lagerman har dragit slutsater av den intressanta pollenstudien som har pågått vid Göteborgs universitet där fyra av föreningens medlemmar medverkade med pollenmaterial.

Ibland går det inte lika bra, som när någon besitter mer entusiasm än kunskap. En bitillsyningsman berättar om vikten av utbildning. Vi behöver inte vara fullfjädrade, men att gå en biodlarkurs och ha en mentor, eller andra biodlarkamrater är en ovärderlig start. I Göteborgs biodlarförening hittar du alltid någon att rådfråga. Vi kan inte längre sprida våra medlemmars kontaktpuppgifter, men Karin Kindbom som du hittar i kolumnen till höger har koll på registret och kan sammanföra dig med någon som kanske finns i din närhet.

Håll till godo, och njut av Bilagans små trevligheter i väntan på att få mötas på riktigt.

 Maria Mannberg

GÖTEBORGS BIODLAREFÖRENING
goteborg.biodlarna.se

STYRELSE

Mikael Lagerman, ordförande
031 24 13 80, 0705 35 52 99
bimicke@yahoo.com

Janne Petersson, v. ordförande
0703 33 54 11
jannehonung@telia.com

Karin Kindbom, sekreterare
0730 789 699
karin.kindbom@gmail.com

Ingemar Widheden, kassör
0706 85 54 99
wingemar@yahoo.com

Tomas Olsson, ledamot
0703 98 32 57
tomas.olsson@vgregion.se

Maria Mannberg, suppleant
0733 790 702
maria@mannberg.com

Karl Valtersson, suppleant
0709 54 46 74
karl@valtersson.nu

REVISORER

Leif Andersson 0709-49 44 95
Paul Praszkiec 0703 80 64 87

VALBEREDNING

Conny Jonsson 0706 96 12 35
Polihronis Ouzounis 070 401 45 52

HONUNGSBEDÖMNING

Maria Mannberg 0733 790 702
Kerstin Namuth 0707 33 17 58
Janne Petersson 031 94 34 95

STUDIEKOMMITÉ

Ingemar Widheden 0706 85 54 99

WEBANSVARIG

Mikael Lagerman 0705 35 52 99

BILAGAN

Maria Mannberg 0733 790 702

POSTGIRO 467 69-6

Bipollenstudie

TEXT MIKAEL LAGERMAN

SOMMAREN 2020 genomförde Andrea Helene Albeck en studie för *Department of Biological and Environmental Sciences* vid Göteborgs Universitet till vilken Mikael Lagerman, Ingemar Widheden, Janne Petterson and Leif Andersson bidrog med pollen från våra bigårdar i Göteborg.

Denna artikel är en kort summering av hennes rapport ur ett biodlarperspektiv. Det medges att jag inte hade insett att studien syftade på att utreda hur honungsbin konkurrerade med vildbin (här avses solitärbin och humlor) utan jag gick in i projektet i tron att vi skulle se vilka växter bin runt Göteborg primärt livnär sig på.

Studien vill jämföra honungsbins inverkan på vildbin i Göteborg på samma vis som man tidigare har undersökt bins inverkan i Paris (Ropars et al. 2019).

Andrea skriver många intressanta uppgifter i sin rapport, bland annat att antalet honungsbisamhällen i världen har ökat med 45 procent de senaste 50 åren! Jordbruksverket skrev 2020 att honungsbiet är vår mest effektiva pollinatör, men det visste ju vi biodlare redan.

Andreas studie genomfördes på så vis att kvadratmeterstora rutor lades ut och studerades i block om 10 minuter under sommaren. De olika insekter som besökte rutan för att samla nektar

och pollen identifierades och iaktogs. Sammanlagt studerades 216 rutor under totalt 21 timmar.

Eftersom honungsbin samlar pollen från så många växtarter var det intressant att studera i vilken grad de konkurrerade med vildbin som ofta är mycket specialiserade till en eller ett fåtal grödor. Pollen från honungsbiakupor inom en radie av 500 meter, den sträcka som flerparten vildbin håller sig inom, studerades därför.

Studieresultat blev att sammanlagt 1 847 bin räknades. Dessa fördelade sig på 8,3 procent stora solitärbin, 9,5 procent små solitärbin, 26,6 procent humlor och 55,6 procent honungsbin. Fördelning per bigård visas i tabellen.

Min tolkning är att honungsbin visserligen är i majoritet bland besökarna, men vildbin kommer som god tvåa, så helt undanträngda är de ju inte.

Biodlare har under senare år börjat pekats ut som del av problemet, snarare än den gyllene lösning vi tidigare utmålats som. Här ser vi att visst påverkas faunan om man inför en ny eller fler aktörer, men vad jag ser så utrotar vi inte solitärbin med våra kupor utan naturen finner en ny balans. Nettomässigt vinner dessutom naturen på att fler och effektivare pollinatörer införs.

BIGÅRD	SAMHÄLLEN	HONUNGSBIN	STORA SOLITÄRBIN	SMÅ SOLITÄRBIN	HUMLOR	SUMMA SOLITÄRBIN & HUMLOR	TOTALT
1	19	52	10	6	45	61	114
2	23	247	44	2	27	73	320
3	3	339	27	52	158	237	576
4	3	106	44	76	129	249	355
5	7	217	2	17	88	107	324
6	11	66	26	23	44	93	159
SUMMA	66	1027	153	176	491	820	1847

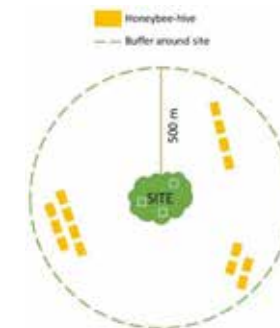
VECKA 21	
BIGÅRD	POLLENSAMANSÄTTNING
1	SALIX SP. (62.3%), MALUS SP. (17.0%), PRUNUS SP. (6.6%), TARAXACUM COLL. (4.1%), QUERCUS ROBUR (3.6%), AESCELUS HIPPOCASTANUM (1.9%)
4	MALUS SP. (32.9%), PRUNUS SP. (31.2%), SALIX SP. (14%), QUERCUS ROBUR (8.3%), AESCELUS HIPPOCASTANUM (8.1%)
5	MALUS SP. (5.1%), SALIX SP. (23.4%), AESCELUS HIPPOCASTANUM (15%), PRUNUS SP. (7.7%), QUERCUS ROBUR (1.6%)
6	QUERCUS ROBUR (4.8%), SALIX SP. (19.2%), MALUS SP. (15.5%), PRUNUS SP. (15%), AESCELUS HIPPOCASTANUM (4.4%)

TOTALT RÄKNADES 1847 INSEKTER I EN 1 X 1 METER STOR RUTA I NÄRHETEN AV DE SEX BIGÅRDARNA.

AESCELUS HIPPOCASTANUM HÄSTKASTANJ
MALUS SP ÄPPELTRÄD
PRUNUS SP FAMILJ SOM INNEHÅLLER BLAND ANNAT PLOMMONTRÄD OCH KÖRSBÄRSTRÄD
SALIX SP VIDE
TARAXACUM COLL MASKROS
QUERCUS ROBUR EK

Hur gick det då med pollenanalysen? En del av det insamlade pollenet kom från samma växter som fanns i mätrutorna, vitklöver (*trifolium repens*), åkertistel (*cirsium arvense*), renfana (*tanacetum vulgare*) och kirskaål (*aegopodium podagraria*), men merparten av det insamlade pollenet kom från andra växtarter.

Tidigare studier (Ropars et al. 2019) indikerar att honungsbin föredrar att samla nektar och pollen från icke vilda växter. Min egen tanke om detta är att då bin är blomtrogna så att enskilda bin enbart samlar nektar från en växtart så länge den är tillgänglig, tror jag att de

POLLEN FRÅN HONUNGSBIKUPOR INOM EN RADIE AV 500 METER STUDERADES.

flesta dragbin väljer en växt som finns i stora mängder, vilket ofta är fallet då människor odlar. Se bara på närmaste rapsfält eller villahäck!

Studiens slutsats, om man väger samman andelen insekter som besökte mätrutorna och den profil av arter som det insamlade pollenet blev per bigård, visas i form av en korrelationsfaktor enligt tabellen nedan. Denna kan variera mellan 1 för total överensstämmelse, via 0 vilket betyder ingen överensstämmelse, till -1 vilket betyder att vildbin skulle gynnas av införandet av honungsbin. Vi ser här att inverkan är ganska liten.

BIGÅRD	KORRELATION FAKTOR
1	0.1547
2	0.2411
3	-0.1672
4	0.1198
5	-0.1368
6	0.0096

AEGOPODIUM PODAGRARIA KIRSKÅL
BISTORTA SP ÖRMROT
CARYOPHYLLACEAE NEJLIKA
CALLUNA VULGARIS LJUNG
CIRSIIUM PRATENSE ÄNGSTISTEL
FILIPENDULA ULMARIA ÄLGGRÄS
HERACLEUM MANTEGAZZIANUM JÄTTELOKA (JÄTTEBJÖRNLOKA)
HIERACIUM SP FIBBLOR
IMPATIENS GLANDULIFERA JÄTTEBALSMIN
LOTUS CORNICULATUS KÄRRINGTAND
POACEAE GRÄS
POLEMONIUM SP BLÅGULLSVÄXTER
SPIREA SP SPIREOR
TANACETUM VULGARE RENFANA
TILIA SP LIND
TRIFOLIUM REPENS VITKLÖVER
TRIFOLIUM PRATENSE RÖDKLÖVER

VECKA 25	
BIGÅRD	POLLENSAMANSÄTTNING
1	SPIREA SP. (55.4%), FILIPENDULA ULMARIA (12.1%), POACEAE (11.2%), TRIFOLIUM REPENS (8.1%), IG. 8 (3.1%), POLEMONIUM SP. (1.5%), AEGOPODIUM PODAGRARIA (1.0%)
4	SPIREA SP. (6.9%), AEGOPODIUM PODAGRARIA (18.6%), TRIFOLIUM REPENS (4.8%), POACEAE (2.5%), IG. 12 (1.7%), IG. 7 (1.5%)
5	SPIREA SP. (48.3%), TRIFOLIUM REPENS (16.1%), AEGOPODIUM PODAGRARIA (7.4%), IG. 12 (5.2%), IG. 22 (3.7%), IG. 19 (3.1%), POACEAE (2.6%), IG. 21 (1.4%)
6	TRIFOLIUM REPENS (41.1%), SPIREA SP. (37.3%), POACEAE (6.3%), IG. 29 (3.6%), FILIPENDULA ULMARIA (1.4%), IG. 17 (1.1%)

VECKA 30	
BIGÅRD	POLLENSAMANSÄTTNING
1	CIRSIIUM PRATENSE (28.6%), FILIPENDULA ULMARIA (18.4%), HERACLEUM MANTEGAZZIANUM (11.9%), TANACETUM VULGARE (1.1%), TRIFOLIUM REPENS (9.6%), HIERACIUM SP. (5.9%), TILIA SP. (5.7%), IG. 38 (4.4%), BISTORTA SP. (4.2%)
4	FILIPENDULA ULMARIA (94.8%), TRIFOLIUM REPENS (3.0%)
5	FILIPENDULA ULMARIA (76.1%), BISTORTA SP. (8.7%), IG. 33 (6.5%), CIRSIIUM ARVENSE (3.1%), TRIFOLIUM REPENS (1.6%), CARYOPHYLLACEAE (1.3%)
6	FILIPENDULA ULMARIA (42.6%), TANACETUM VULGARE (36.1%), TILIA SP. (13.6%), TRIFOLIUM REPENS (5.8%)

VECKA 36 (*39)	
BIGÅRD	POLLENSAMANSÄTTNING
1	INGET POLLEN SAMLADES IN
4	CALLUNA VULGARIS (32.2%), IG. 41 (26.8%), IG. 44 (19.9%), IMPATIENS GLANDULIFERA (5.6%), TRIFOLIUM REPENS (4.3%), IG. 4 (2.6%), IG. 34 (1.7%), HIERACIUM SP. (1.4%), IG. 42 (1.4%), FILIPENDULA ULMARIA (1.0%)
5	BISTORTA SP. (66.1%), IG. 45 (23.4%), IG. 46 (5.9%), HIERACIUM SP. (1.9%), CALLUNA VULGARIS (1.6%)
6*	LOTUS CORNICULATUS (72.5%), CALLUNA VULGARIS (15.2%), IG. 49 (6.4%), TRIFOLIUM PRATENSE (2.9%), IG. 45 (1.3)

Biodlarbekymmer

TEXT TOMAS OLSSON, BILDER PRIVATA

I GÖTEBORGS BIODLARFÖRENING har, och har vi haft många bitillsynsmän.

Uppdraget att vara bitillsynsman har nyligen förändrats och det finns mycket att säga om det. Det är en förmån att ha bitillsynsmän i föreningen. De har överblick i territoriet och möter många bra biodlingar och dessvärre också dåliga.

Själv har jag blivit fascinerad av berättelser från bitillsynsmän om vad de varit med om vid sina inspektioner. Berättelserna inspirerade mej att hjälpa till att återberätta några av dem. I detta nummer börjar vi med en berättelse som handlar om risker med omedvetenhet om regler och problem som uppstår och förvärras när regelsystemet förändras.

Många känner sig kallade att börja med biodling. Antalet biodlare i landet ökar dramatiskt sedan flera år. Det vill säga de registrerade medlemmarna i SBR. Övriga biodlare vet man alltför lite om. De som ställer sig utanför systemet. Oftast är det nog på grund av okunskap men som jag hört har kan det också vara av medvetna val. Nonchalans kan vara svårt att få ordning på. Laglig grund för sanktioner är mycket begränsad även om Länsstyrelsen har vissa befogenheter.

När de vardagliga inspektionerna vid flyttning utanför sockengräns nu har upphört minskar den dagliga tillsynen i området. Nu bygger tillsynen på att den

som har drabbats av bisjukdomar anmäler detta själv.

En av våra bitillsynsmän hamnade för något år sedan i en besvärlig situation. Av en tillfällighet upptäckte han flera nya kupor i ett område. Kupor som inte var anmälda till länsstyrelsen och av äldre modell. Uppenbarligen hade någon flyttat begagnade kupor utan tillstånd enligt det då rådande systemet för tillsyn. Efter lite eftersökningar fick han kontakt med personen som hade flyttat dit dem och det stod klart att vederbörande inte kände till regelsystemet. Han var också obekant med förutsättningarna för biodling i Sverige. Det visade sig att de var inköpta i Värnamo saknade intyg och på det hela taget mot alla regler. Personen som hade tagit dit dem gjorde det inte med ont uppsåt utan var bara helt okunnig i vad som gäller.

Bitillsynsmannen inspekterade, fann som tur var ingen sjukdom och hjälpte till med praktiska angelägenheter för att rädda situationen. Han uppmanade också personen att gå en grundkurs i biodling för att komma tillrätta med alla de problem som uppstått. Så blev inte fallet utan den nyblivne biodlaren försökte på egen hand lösa sina problem. Han införskaffade till och med fler samhällen. Trots råd från bitillsynsmannen lyckades invintringen inte något vidare.

Svärmhämtning

TEXT OCH BILD CONNY OLSSON

Under efterföljande vår var alla utom ett samhälle dött och kuporna i mycket dåligt skick, ramar och annat material låg utspritt runt kuporna. Biodlaren hade mer eller mindre gett upp och gick inte att få kontakt med. Bitillsyningsmannen tog kontakt med de ansvariga för området som beklagade situationen och gav honom i uppgift att praktiskt reda ut det hela genom att ta hand om de övergivna kuporna och det sista nästan döda samhället.

Vad kan man nu lära av detta? För det första lägger det nya regelverket ett stort ansvar på oss biodlare i att se till att vi bara har med friska bin att göra, så att vi till varje pris ser till att undvika att vara i närheten av smittade områden. Detta förutsätter ju att vi känner till riskerna och vet vad som ska göras.

De som sköter sig råder ju inte över dem som inte gör det. Bitillsyns mannen blir nu en person som tjänstgör först efter det att ett sjukdomsutbrott har

uppenbarats. Därmed behöver andra preventiva åtgärder vidtas. De som inte känner till regelverket eller helt ställer sig vid sidan om kommer hela tiden att vara en risk för oss alla.

Vad som händer i trädgårdar är svårt att råda över. Men det nämnda fallet var på stadens mark. En stor del av biodlingen i Göteborg sker på stadens mark. I våra försök att upprätta samarbete med fastighetskontoret och Park- och naturförvaltningen kanske vi kan hjälpa till att utarbeta rutiner och regler som gör att sådana situationer inte uppstår? Markägaren har rimligtvis ett stort ansvar för att bisjukdomar inte får spridning i samhället. Det är rimligtvis också allas gemensamma ansvar att se till att god djurhållning och respekt för våra små vänner upprätthålls.

Och du vet väl om att aktuell information om smittoläget i ditt område hittar du på Jordbruksverkets hemsida under *regler för biodling – bitillsyn*.

TVÅ GÅNGER har grannarna i byn kommit till mig och meddelat att mina bin byggt på vinden. Båda gångerna visade det sig att det var getingbon, som jag ändå tog bort då jag ändå var där.

Men hur skulle jag ha betett mig om en bisvärm hade bosatt sig i deras hus?

Efter en tids fundering kom jag på en tänkbar lösning, och nu har jag äntligen kommit till skott och byggt en vacuumanläggning av gammalt över-skottsvirke. Yngel och honungskakor får hanteras separat och samlas i ramar respektive hinkar. Gummiband får hålla yngelkakorna på plats i ramarna.

Svärmhämtaren består av:

1. botten
2. intagsslang med munstyck
3. bilåda
4. avskiljningsgaller
5. toppdel där en dammsugarslang anslutes
6. dammsugare

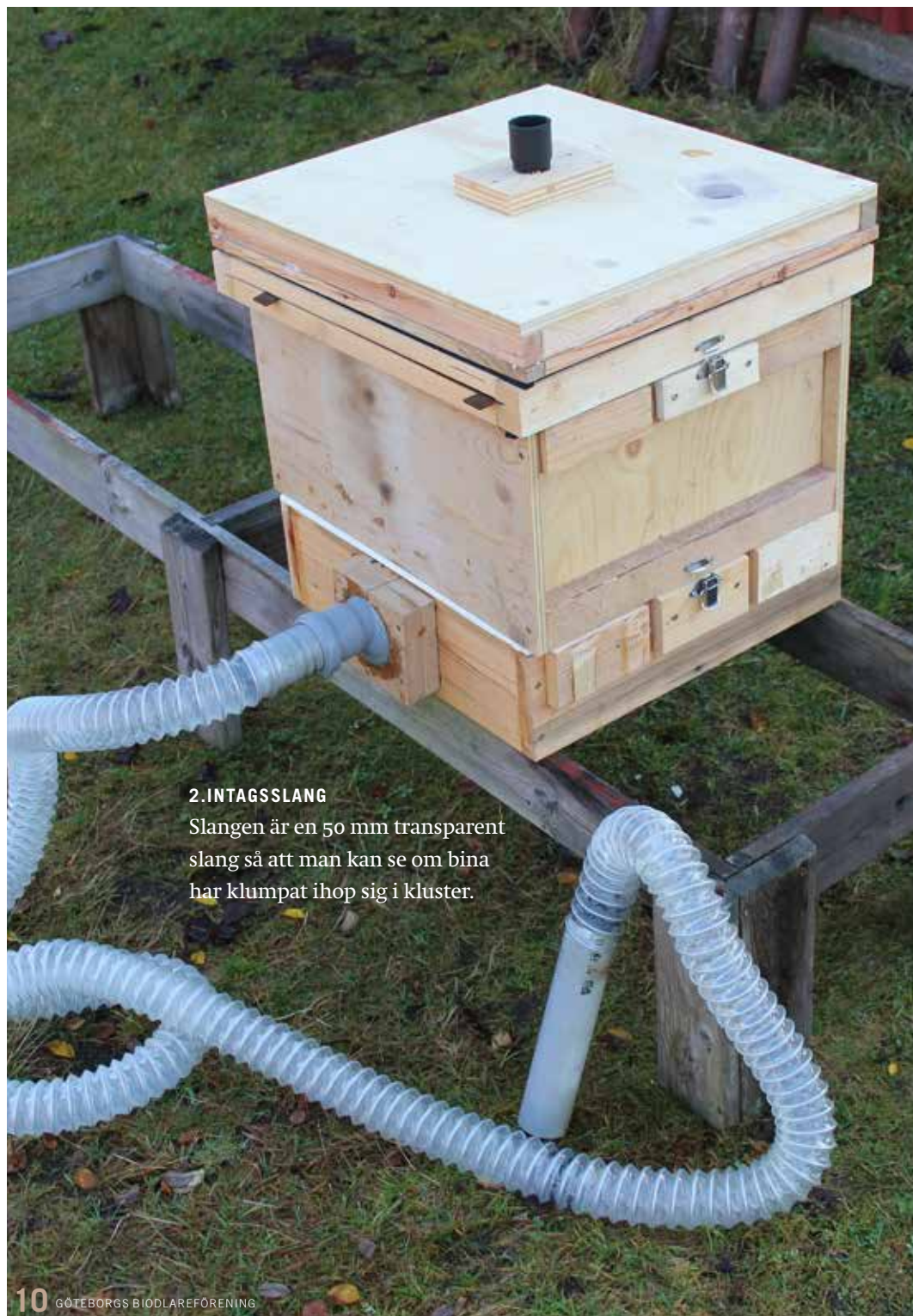
Alla enheter utom bilådan är försedda med fönstertätninglistor för att tätta mellan enheterna.

Det ska tilläggas att jag ännu inte har haft tillfälle att prova anläggningen i skarpt läge.

1. BOTTEN

Bottnen har byggts med ett sluttande plan så att bina får lätt att vandra uppåt. Den är försedd med slanganslutning.

2. INTAGSSLANG

Slangen är en 50 mm transparent slang så att man kan se om bina har klumpat ihop sig i kluster.

3. BILÅDA

En vanlig bilåda duger. I mitt fall har jag gjort den av trä. Beroende på om det är mycket skräp mineralull och liknande kan man välja om bilådan ska innehålla några ramar eller inte.

4. AVSKILJNINGSGALLER

Avskiljningsgallret i form av ett propolisgaller är utdragbart. Syftet är att då man kommer hem och har svärmen i bilådan utan ramar kan man ställa en ny låda med utbyggda ramar ovanpå och försiktigt dra ut propolisgallret så att bina vandrar upp.

5. TOPPDEL

Toppdelen har anslutning för dammsugare samt en reglerbar öppning så att suget inte blir för starkt.

Toppdelen har också försetts med ett nät så att inga bin kan komma upp i dammsugaren.

SLÄKTINGAR PÅ
INGEMARS MORMORS
SIDA NÅGONSTANS
PÅ ÖSTRA ÄNDEN AV
ÅBYFJORDEN.

Halmkupans tid

TEXT TOMAS OLSSON, BILDER BRIVATA

MITT PERSONLIGA halmkupeprojekt fortgår. Coronaåret har begränsat sökandet om biodling i halmkupa. Det är svårt att träffas och resa, inställda kurser underlättar knappast. Nya källor måste sökas. Facebook är bra för nördar på många områden. Biodlingen är rikligt representerad med både intressanta erfarenhetsutbyten och många tröttsamma dito. Under senare tid har en hel del skrivits om biodling i halmkupa. Uppenbart finns stor kunskap även om det är på få ställen. Nytt intresse finns från biodlare som liksom jag bara har läst om halmkupa, men inte sett biodling i dem i verkligheten. Ett annat tecken på intresse för halmkupa är att det nyligen dök upp en kupa till försäljning på Tradera, ett företag som bedriver internetbaserade auktioner. Kupa såldes av någon som inte visste vad som var upp eller ner på densamma.

Jag har i arvegodset funnit min farfarsfars biodlingshandbok från 1856,

Biskötselns Theori och Praxis, en tysk bok i svensk översättning. Där finns mycket om halmkupa och användandet av dem. Nu är den skriven på fraktur, ett typsnitt som är ganska svårläst när man inte är van. Jag har börjat men får vänta till nästa årgång av *Bilagan* för att kunna ge en mer ingående beskrivning av innehållet.

Vi har flera mycket erfarna medlemmar i föreningen. Jag tänker inventera vilka erfarenheter de har av halmkupa och började med Ingemar Widheden.

I början av 1970-talet fick Ingemar av sin farbror ett samhälle i en halmkupa som han flyttade till Instön nära Marstrand. I Brodalen strax utanför Lysekil bodde släkten. Farbrodern hade bara halmkupa ända fram till mitten av 1970-talet, cirka 2–3 stycken. Ingemars morfar hade ganska många men slutade tidigare med bin. Uppenbarligen var det vanligt att man använde halmkupa i den delen av Bohuslän. Kuporna var utformade så att man kunde ställa en

INGEMARS MORFARS TORP OMKRING 1920.

skattkupa av halm ovanpå yngelrummet, därmed likande de staplingskupa, men utan fördelen med ramar. En olägenhet med halmkupa är svårigheten att inspektera och skatta honung. Metoden att trumma bina från en kupa till en annan har använts under lång tid, men i Brodalen valde man att döda bina med svavel före skattningen. Dessförinnan hade man självklart tagit vara på de svärmar som naturligt lämnat kupa när man inte gjort avläggare. För att skydda sina kupa byggde man ytterhus. En tradition som Ingemar fortsatt med för sina uppstaplingskupa. Ingemar kan inte minnas något om lokal tillverkning av halmkupa. Men det ligger nära tillhands att man har valt att tillverka dem själva i det tidigare så skogfattiga Bohusläns kustlandskap. Halm fanns alltid tillhands för den som behövde. Samhällena var fredliga och bestod i huvudsak av mörka nordiska bin, men med tiden med inblandning av italienska. Bigården hos

farbrodern var belägen i trädgården nära boningshuset. Ingemar valde att tillverka en uppstaplingskupa direkt när han fick hem sitt samhälle och halmkupa blev stående. De rationella metoderna med ramar och staplingskupa övervägde. Sedan dess har han egentligen inte mött någon som använt halmkupa i sina bigårdar.

När jag frågade en grupp seniora biodlare vid förra årets distriktsstämma för Göteborg- och Bohusläns biodlardistrikt, hade inte de heller använt halmkupa själva men däremot varit i kontakt med den sortens biodling som barn. Jag kommer att fortsätta leta efter erfarenheter och är tacksam för alla tips.

Brodalen ligger inte så långt från Åby säteri där Nordens Ark numera är beläget. Ingemar berättade att de har en liten utställning om halmkupa. De är också aktiva i projektet om det Nordiska biet. Kanske kan föreningen ordna en studieresa dit när coronalaget tillåter?

Året som gick

2020 BLEV ETT BI-ÅR utan motstycke. Föreningen tvingades ställa in några medlemsmöten, medan andra hölls via videokonferensappen Zoom. Också styrelsemöten har sedan i våras genomförts via Zoom.

Om vi tar det från början: Sittande styrelse fick i november vid 2019 års årsmöte förnyat förtroende och styrelsen fortsatte med samma bemanning som 2018.

Som tidigare år deltog föreningen också 2019 på Kronhusbodarnas julmarknad. Janne och Ingemar bjöd på provsmakning av honung, höll lotteri, raggade deltagare till 2020 års nybörjarkurs, och sålde honung och andra bi-produkter.

Under året har vi genomfört tre studiecirklar med cirka 12 deltagare i vardera. Kurserna hölls både i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan och Folkuniversitetet.

Föreningen har 70 medlemmar (29 kvinnor och 41 män) plus en stödmedlem. Sju medlemsmöten utöver årsmötet var planerade, men Covid-19 satte P för tre av dem.

19 MARS Nya biodlare och mentorer! Frågor och svar om biodling, Redbergsskolan.

16 APRIL Bitillsyn och bisjukdomar. Frågor och svar om nya regler. Redbergsskolan.

28 MAJ Utöka sin biodling, om avläggare och drottningodling. Inställt.

13 JUNI Knytkalas med grill i Slottsskogen

genomfördes i härligt väder i Fruktlunden i Slottsskogen.

20 AUGUSTI Hur hanterar du ditt vax? Inställt.

17 SEPTEMBER Möte om bi-salvor. Inställt.

15 OKTOBER – Honungsprovning med din egen honung via Zoom! Vi utgick från de nya honungsbedömningsreglerna, och Kerstin Namuth berättade om dem.

19 NOVEMBER Årsmötet sköts upp på framtiden men inlämning av honung för bedömning kunde göras till Conny Olsson.

Vi fortsätter att annonsera och påminna om våra möten via sms till de medlemmar som har lämnat telefonnummer till SBR:s medlemsregister. Styrelsen vill gärna få in tips och förslag på vad ni, våra kära medlemmar, vill diskutera och få ut av föreningsaktiviteterna!

Under året har föreningen drivit visningskupor; två i Slottsskogen, en i Trädgårdsföreningen och en på Universeum.

Genom Tomas Olsson driver vi frågan om att få tillgång till en centralt belägen föreningslokal.

På inbjudan från Göteborgs Fastighets kontor deltog vi ett möte där eventuell konflikt mellan solitärbin och våra honungsbin diskuterades.

Bilagan innehåller ingen matrikel eftersom dataskyddsförordningen hindrar oss från att publicera register över medlemmar utan särskild överenskommelse med respektive person.

■ Styrelsen genom Mikael Lagerman

JANNE PETERSON, SOM VANLIGTVIS SÄLJER HONUNG PÅ KRONHUSBODARNAS JULMARKNAD, STOD UNDER 2020 ÅRS DECEMBERHELGER I STÄLLET PÅ KUNGSTORGET I GÖTEBORG.

FÖRENINGSMÖTE VIA ZOOM

Emilis iPad

Sven

TILL GRILLNINGEN I FRUKTLUNDEN BJÖD KARL VALTERSSON PÅ HEMMAGJORD MJÖD.

BILD: KARL VALTERSSON

Kalender 2021

EFTERSOM det inte har gått att planera för möten ligger idéerna i startgroparna utan spikade datum. Vi siktar först och främst på att genomföra de ämnen som fick ställas in under 2020. Det handlar om drottningodling, utökning av samhällen, salvor och vaxhantering. Ett sommarmöte borde gå att göra likt förra året.

Det har också rapporterats om att övervintringen har gått dåligt trots god tillgång på mat, vilket kan vara anledning till diskussion inom det närmaste förmodligen digitalt.

För att vara säker på när och var allt händer är det bäst att kolla aktuella uppgifter på: goteborg.biodlarna.se. Vi skickar som vanligt också ut sms och mejl.

Till hösten, om allt vill väl, hoppas vi på att kunna samlas i Redbergsskolan igen. Där brukar vi bjuda på fika och föreläsningar. Mötena sker i Studieförbundet Vuxenskolas regi. Och tiden brukar vara tredje torsdagen varje månad kl 19.00–21.00.

BILD: KARL VALTERSSON

Göteborgs biodlareförening

GÖTEBORGS BIDLAREFÖRENING är en förening som organiserar biodlare i Göteborgsregionen. Klubben har sitt säte i Göteborg och är ansluten till Sveriges Biodlares Riksförbund SBR. Många av våra medlemmar bor i Göteborgsområdet men flera har ofta bin långt utanför Göteborg vilket gör att vi geografiskt täcker ett stort område.

För att komma i kontakt med Göteborgs Biodlareförening kan du lämpligen vända dig till någon i styrelsen.

De flesta av våra aktiviteter har vi under vinterhalvåret. Vi anordnar medlemmöten med olika teman under året samt ett årsmöte.

Vi har en honungsbedömningskommitté till vilken vi kan lämna in vår honung och få den bedömd. Om den blir godkänd får man lov att köpa de klasiska SBR etiketter med den välkända SBR-

slingan som kan sättas på burkarna under det kommande året.

Vi brukar träffas i Redbergsskolan den tredje torsdagen i månaden kl 19. Se kalendern eller goteborg.biodlarna.se under fliken Aktiviteter.

Göteborgs Biodlareförening bedriver nybörjarutbildning i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan (SV) och Folkuniversitetet. Se vidare under Utbildning.

För att du ska kunna komma igång med biodling på snabbast, billigast och mest ändamålsenliga sätt bör du ha hjälp av någon med erfarenhet. Det bästa är att anmäla sig till vår nybörjarutbildning. Om du inte har någon egen känning erbjuder våra medlemmöten en lysande chans att hitta en fadder och att få råd från medlemmarna.

 Mikael Lagerman

SÅ HÄR FUNGERAR MIKAEL LAGERMANS FÖRSÄLJNING.

Att sälja honung

HUR KLARAR MAN SIG som biodlare under en pandemi?

Man kan tycka att biodlare är ett gäng kufar som gärna håller sig för sig själva och undviker andras sällskap. En utmärkt egenskap i en pandemi, men sanningen är att många av oss uppskattar att träffa likasinnade och prata om våra kära bin. Honungen är ett annat problem. Redan vid ett par kupor börjar det bli rätt stora mängder, mer än vad man själv kan sätta i sig.

Så vad göra då det inte går att stå på marknader eller ens ta med burkar till jobbet för försäljning då många jobbar hemifrån? Själv har jag på grund av permittering och hemarbete bara varit på jobbet kanske fyra gånger de senaste tio månaderna.

Sedan många år har jag en skylt hängande på lyktstolpen utanför min brevlåda, och visst har en och annan kund knackat på och köpt en burk genom åren, men inte många.

Riktig fart blev det först i år då jag ställde en liten plastlåda med plats för två burkar och en uppmaning om att swisha 90 kronor per burk. Nu säljer jag upp till tio burkar i veckan via min låda!

Det plingar till i telefonen från Swish när någon handlar, och då vet jag att det behöver fyllas på i "butiken" med en

eller två burkar. På det viset vet jag också att det inte förekommer något svinn då det inte har varit tomt i lådan utan att det också har kommit en signal från Swish.

En fördel i dessa tider är dessutom att köpet sker utan att kunden och jag träffas personligen, vilket eliminerar både smittspridning och spar tid som annars hade snackats bort om bin och honung med kunden (vilket ofta i och för sig också är kul).

🟡 Mikael Lagerman

INGEMAR WIDHEDENS FÖRSÄLJNINGSBOD UTANFÖR BOSTADEN.

BILDER: KERSTIN NAWUETH

Mer om honungsförsäljning

HONUNGSFÖRSÄLJNING under pandemiåret har verkligen varit annorlunda för min del. Folk rör sig i mindre utsträckning, möten och aktiviteter har minskat. Jag vill ändå berätta om en erfarenhet som kanske kan vara till nytta för andra.

Som vanligt sålde jag honung under Kulturnatta i Änggårdens koloniområde i slutet av oktober. Jag ställde upp ett litet bord med honung och information om biodling, i år i nerskalad form, inte lika mycket information och mindre umgänge enligt alla restriktioner.

Själv har jag ju tänkt att informationen och samtalet är själva förutsättningarna för försäljningen. Det är fantastiskt roligt att samtala med folk om bin och honung.

Mot slutet av kvällen valde vi som stod vid bordet att själva gå runt i området och träffa andra – på distans. Det var ju inte meningen att vi skulle vara alltför nära socialt. Först kände jag mej lite

orolig för att lämna bordet utan kontroll, bara med en informationslapp om honungspris och ett swish-nummer.

Efter en stund började det plinga i mobilen. Jag hade nog trott att det skulle komma att försvinna en massa burkar utan betalning, men till min stora förvåning var alla burkar slut och betalda när jag summerade försäljningen vid nedplockning av bordet. Dessutom ringde en av dem som hade köpt och ville köpa fem burkar till.

Vad har jag då lärt mej av detta? Bra honung säljer sig själv är väl det första. Även om mina samtal är roliga och säkert viktiga, är de absolut inte nödvändiga för försäljning. Men framför allt känner jag att jag i större utsträckning skulle kunna lita på att folk faktiskt är ärliga och betalar även om det inte finns kontroll över själva försäljningen.

Eller kanske är det så att folk blir ärligare när man litar på dem?

● Tomas Olsson

BILDER: MARIA MANNBERG

2020 års honungsbedömning

SÄSONGENS HONUNG bedömdes efter de nya regler som har införts och som Göteborgs biodlarförening hade ett medlemmöte om under det gångna året. Nu finns inte längre krav på att honungen ska vara beskaffad på vissa vis eller ha någon speciell konsistens. Det går att lämna in färsk flytande honung eller grynig kristalliserad. På många sätt är variationsmöjligheterna större. Honungskommitten avgör färg, smak, arom och konsistens efter en graderad skala utan att värdesätta någon egenskap mer än någon annan. Men fortfarande gäller att honungen ska vara i det närmaste fri från partikelskräp och ha en vattenhalt under 21 procent (23 procent för ljung-honung). Burkarna ska vara rena och helt

fyllda. Man kan välja att lämna in små burkar. Formuläret i bild går att hämta på biodlarna.se

Ingmar Widheden, Janne Peterson, Conny Jonsson och Jon Franzen godkändes och kommer att få ett diplom samt rätt att använda SBR:s honungsetikett. Stort grattis till er alla!

Är du själv intresserad av att delta med din honung? Kom i så fall till föreningens årsmöte som under november är hålls i november. Årsmötet 2020 sköts upp, men våra medlemmar fick lämna sin honung ändå. Vi meddelar alla hur det blir 2021, och håll utkik på goteborg.biodlarna.se

● Maria Mannberg

Nordiska bin gör entré i Göteborg

ONSDAGEN 24 MARS arrangerade Göteborgs Botaniska trädgård tillsammans med Gothenburg Global Biodiversity Centre vid Göteborgs universitet ett webinarium angående det nordiska biet,

Syftet var att belysa betydelsen av det nordiska biet i vårt ekologiska system och att annonsera sitt eget intresse att införa nordiska bin i sin botaniska trädgård. Ämnet är av stor betydelse för vår förening. De bin som i dag finns i botaniska sköts av vår vice ordförande Janne Petterson. Införandet av nordiska bin i Botaniska trädgården kommer att påverka alla biodlare i närområdet. Därmed är det principiellt och praktiskt viktigt för vår förening och våra medlemmar.

Så vitt vi känner till finns i dag inga nordiska bin i Göteborg. De flesta har Ligustica eller Buckfast. Det är länge sedan nordiska bin var vanliga och det som brukar sägas är att när man blandar nordiska och andra blir resultatet arga bin. Det står varje biodlare fritt att välja bin men rådet brukar vara att ha samma sort som grannen. Nu kommer vi att behöva tänka igenom hur vår biodling ska organiseras och utvecklas.

Webinariet inleddes med en presentation av ett pilotprojekt angående

”Nordiska honungsbin i Botaniska” Därefter presenterades ett EU-projekt, *Bistånd och nordiska bin*. Efter en paus gavs en presentation från Föreningen Nordbi om vad som är viktigt att tänka på vid odling av nordiska bin. Därefter vidtog en presentation av biväxter och hur olika nektar- och pollenkällor passar olika bin på olika sätt. En frågestund avslutade programmet. Det hela spelades in och kommer att tillgängliggöras via en filmlänk som kommer att presenteras på Botaniska trädgårdens hemsida: botaniska.se/besok-oss/program/inaktiva-programaktiviteter/nordiska-bin/ Filmen kan också ses på: www.youtube.com/watch?v=yjqcQwczyYg

Sammanfattningsvis kan sägas att det var ett intressant program med bra presentationer. Men nu måste vi fundera över vad vi som är grannar till Botaniska trädgården ska göra. Vilken sorts bin ska föreningen ha i Slottsskogen som ju är mycket nära Botaniska. Vi andra som har bin inom en flygradie måste börja fundera över om vi ska byta eller inte. Vad göra om vi inte byter? Allt eftersom vi eventuellt byter kommer nya biodlare att beröras. Detta är definitivt ett ämne för kommande medlemmöten.

 Tomas Olsson

notiser

UTBILDNINGAR

Vi behöver bli fler biodlare i Sverige! Den inhemska produktionen räcker bara till halva vår nuvarande konsumtion.

För dig som känner ett begynnande intresse för biodling anordnar Studieförbundet Vuxenskolan och Folkuniversitetet årligen vår- och höstkurs i biodling. Under coronaåret har en del kurser flyttat ut på nätet. Information finns på respektive kursanordnarens hemsidor. Kerstin Namuth från Göteborgs biodlarförening är kursledare på Folkuniversitetet och Mikael Lagerman på SV. Mikael håller också föredrag om bin och biodling, samt lägger upp filmer på Youtube. Ta en titt på hans bi-kanal på Youtube!

POLLINERINGSVECKAN blir i år 15–23 maj. Är ni intresserade av att vara med någon av helgerna både för att sälja honung men också för att informera om biodling i Slottsskogen? Kontakta Ingmar Widheden 0706 855499.

GÖTEBORGS BIODLARFÖRENING FINNS PÅ FACEBOOK, där hittar du oss under namnet *Göteborgsbiodlarna*. Det är en sluten grupp dit du som medlem är välkommen. Den är till för att ställa frågor, planera aktiviteter, berätta för varandra om hur det går med våra bin, eller dela annat av intresse.

DISTRIKTET ANORDNAR AKTIVITETER OCH FORTBILDNINGAR

Alla medlemmar i Göteborgs biodlarförening har också tillgång till distriktets kurser (Göteborgs och Bohusläns Biodlardistrikt). Under våren 2021 genomförs exempelvis honungsbedömningskurser, en föreläsning om aktuell forskning vid SLU och en utbildning i bihälsa. Om covidläget tillåter är ett sommarmöte under planering. På deras hemsida goteborg-bohuslan.biodlarna.se går det att läsa vad de har på gång. Följ dem också på Facebook: facebook.com/gbgbiohusbiodlare

PENGAR ATT SÖKA

Föreningar i Göteborgs och Bohusläns Biodlardistrikt kan få ett bidrag på upp till 5 000 kr till utvecklingsaktiviteter som föreningen beslutar att genomföra. Har ni idéer? Hör av er till styrelsen. För medlemmar i lokala föreningar inom distriktet finns möjlighet att söka ett litet stipendium från Georg Gustafssons fond. Medlen ska användas ”för binas vård såsom inköp av fullgoda bibostäder och/eller nektargivande träd och buskar för plantering”. Läs mer på goteborg-bohuslan.biodlarna.se under *Fonder och bidrag*.

ÅRETS DROTTNINGFÄRG ÄR VIT

HONUNGSETIKETT

Den vackra bohusetiketten finns att köpa hos kassören. Många biodlare säger att etiketten har bidragit till ökad honungsförsäljning. Den är tänkt som en tilläggsetikett och kan placeras på burken eller locket. Alla medlemmar i Göteborgs och Bohusläns biodlardistrikt får köpa etiketten. Den kräver inte godkänd honungsbedömning. PRIS: 50 öre/st

ÅRSavgiften är 560 kr. Av dessa går 385 kr till Riksförbundet (SBR), 75 kr till Länsförbundet, som hos oss är Göteborgs och Bohusläns Biodlardistrikt, och 100 kr går till vår egen förening.

DET HÄR FÅR DU FÖR AVGIFTEN

- fin gemenskap i lokalföreningen
- chans att delta i olika kurser och möten
- *Bitidningen* som kommer ut med 10 nummer per år
- informations- och pr-material
- rabatt på böcker och annat i SBR:s bibutik
- möjlighet att använda SBR:s honungsetikett
- en ansvarsförsäkring (även för produkten)
- en olycksfallsförsäkring
- möjlighet att sälja din honung via honungsförmedlingen
- hjälp och råd i biodlarfrågor
- rätthjälp vid tvistemål.

GÖTEBORGSBIDLAREFÖRENING
C/O MIKAEL LAGERMAN
SNÄCKVÄGEN 17
414 75 GÖTEBORG

KURS I BIHÄLSA

De nya reglerna kring bihälsa och bitillsyn lägger stort ansvar på varje enskild biodlare. Vi behöver alla bli riktigt bra på att hålla våra bin friska, att känna igen eventuella bisjukdomar och hantera dem.

Under våren erbjuder distriktet kursen *Godkänd biodlare* uppdelad på tre kvällar på distans via Zoom.

Kursledare är Preben Kristiansen, tidigare bihälsokonsulent på Jordbruksverket. Läs mer på goteborg-bohuslan.biodlarna.se

BITILLSYNINGSMÄN

Misstänker du sjukdom i din bigård, ska du kontakta din lokala bitillsyningsman. Den hittar du på: lansstyrelsen.se

Besiktningen är gratis för biodlaren, tillsyningsmannen avlönas av Länsstyrelsen. Bitillsyn är till för allas vårt bästa och vi måste samarbeta efter bästa förmåga för att kunna hålla friska bin i våra kupor.

ANMÄL DIN BIGÅRD TILL LÄNSSTYRELSEN

Om du startar en ny biodling eller tar över en som redan finns ska du anmäla till länsstyrelsen var din bigård står. Enklast görs anmälan genom hemsidan: lansstyrelsen.se